

Metodologia utilizată la examinarea medicală și psihologică a personalului cu atribuții în siguranța transporturilor

A. METODELE UTILIZATE LA EXAMINAREA MEDICALĂ A PERSONALULUI CU ATRIBUȚII ÎN SIGURANȚA TRANSPORTURILOR PENTRU SPECIALITĂȚILE MEDICALE OBLIGATORII

1. MEDICINĂ INTERNĂ

Examenul de medicina internă constă în anamneză, examen clinic general, analize paraclinice obligatorii înscrise în fișa medicală tip de siguranța transporturilor, respectiv hemoleucograma completa, glicemie, uree, creatinina, fibrinogen, GGT– gamaglutamil-transpeptidază, colesterol total, examen sumar urină, test serologic pentru lues-VDRL, test HIV. Electrocardiograma se efectuează numai la angajare și în mod obligatoriu la controlul periodic după 40 ani. Dacă există indicii/suspiciuni clinice se pot solicita analize de laborator pentru determinarea toxicologică a prezenței drogurilor.

Pentru precizarea diagnosticului, a stadiului și evoluției unor afecțiuni medicale, în vederea stabilirii aptitudinii/inaptitudinii pentru exercitarea funcțiilor cu atribuții în siguranța transporturilor, se vor utiliza investigațiile paraclinice suplimentare stabilite de medicul examinator. La recomandările acestuia se pot efectua Rx. pulmonară, ecografie abdominală, precum și alte investigații clinice și paraclinice.

2. CHIRURGIE GENERALĂ

Examenul constă din anamneză pentru consemnarea antecedentelor chirurgicale (operatorii, traumatice, congenitale) și examenul clinic general pentru evidențierea afecțiunilor invalidante chirurgicale sau dobândite, afecțiunilor arteriale și venoase periferice, somatice sau viscerale, utilizându-se la necesitate și investigațiile paraclinice corespunzătoare.

Pentru completa elucidare, cazurile vor fi îndrumate, după caz, la medici de alte specialități chirurgicale înrudite (urologie, ortopedie sau ginecologie).

3. OFTALMOLOGIE

Examenul oftalmologic va determina:

- acuitatea vizuală: examinarea la optotip ETRDS : distanță (1,0 ; minim 0,5 pentru ochiul mai slab), aproape (suficientă cu și fără ajutor) , cu și fără corecție (maximum : hipermetropie +5/, miopie -7 ; Ochelarii sunt autorizați dacă sunt verificați periodic de un specialist ;
- testarea vederii binoculare prin supresie monoculară (test Worth): existentă.
- testarea echilibrului oculomotor în poziție primară (Cover test); motilitate oculară
- tensiunea intraoculară (se va determina obligatoriu la examinații peste de 40 de ani).
- câmp vizual (perimetru computerizat)
- examen fund de ochi (oftalmoscop sau lentile biconvexe)

- simț cromatic (test Ishihara, Rabkin, anomaloscop, cromatoscop) – testul se bazează pe recunoașterea culorilor unice și nu pe diferențele relative
- sensibilitatea la contrast (tabele Pelli - Robson): bună

4. OTO-RINO-LARINGOLOGIE

Examenul ORL constă în: anamneză și examen clinic obiectiv și funcțional.

Examenul clinic constă în investigarea, conform tehnicilor clasice de examinare (rinologie, faringolaringologie și otologie).

Examenul funcției auditive se face prin:

- a) acumetrie fonică – prin vocea șoptită și vocea de conversație
 - tonalitate înaltă
 - tonalitate joasă

b) audiometria se va face la toți candidații la admiterea în școli de calificare în siguranța transporturilor, la angajare și pentru controlul periodic. Auzul suficient este confirmat de audiogramă dacă se poate purta o conversație telefonică, aude sunetele de avertizare și mesajele radio. Deficiența de auz nu trebuie să fie mai mare de 45Db la 2000Hz pentru urechea care are cea mai slabă conducere aeriană a sunetului. În general deficiența de auz nu trebuie să fie mai mare de 40dB la 500 și 1000 Hz .

c) examenul vestibular se va face cu ajutorul probelor spontane.

Se pot efectua examene funcționale suplimentare:

- impedanța
- examen vestibular cu probe provocate
- electronistagmografie
- potențiale de trunchi
- testări alergologice și imunologice
- examene radiologice

5. NEUROLOGIE

Examenul neurologic se efectuează pentru depistarea eventualelor paralizii periferice sau de nervi cranieni, atrofii musculare, deformări ale scheletului.

Examenul complet va cuprinde:

- examinarea poziției statice și a mersului, echilibrul în poziție statică și în mers, proba Romberg, atitudini particulare;
- motilitatea activă segmentară: forța musculară segmentară;
- motilitate pasivă-hipertonii, contracturi - prezența unor mișcări involuntare, parțiale sau generalizate;
- reflexele osteotendinoase: prezență, intensitate, simetrie;
- reflexe cutanate, plantare: reacție, simetrie.
- sensibilitate superficială (tactilă și dureroasă)
- sensibilitate profundă (mioartrochinetică)
- coordonarea mișcărilor (proba index-nas, călcâi-genunchi).

Examenul nervilor cranieni: motilitate oculară, simetrie facială, nistagmus, deglutiție, fonație, mișcările și troficitatea limbii.

Vorbirea: depistarea tulburărilor afazice, expresive sau senzoriale.

Investigațiile paraclinice suplimentare: radiografie craniană, șa turcească, electroencefalogramă, fund de ochi, electromiogramă, viteza de conducere motorie și viteza de conducere senzitivă, examen Doppler pentru vasele mari (în condiții de spitalizare).

6. PSIHIATRIE

Examenul psihic elementar cuprinde: aspectul general, anamneza cu evaluarea percepției, atenției, memoriei, gândirii, afectivității, comportamentului, voință, ritm nictemeral, logica acțiunilor, timpul de reacție, conștientă, critica bolii.

Examen psihologic clinic.

Diagnosticarea tulburărilor psihice se va face conform criteriilor internaționale în vigoare.

B. METODOLOGIA DE EVALUARE PSIHOLOGICĂ UTILIZATĂ ÎN EXAMINAREA PSIHOLOGICĂ A PERSONALULUI CU ATRIBUȚII ÎN SIGURANȚA TRANSPORTURILOR

OBIECTIVELE EVALUĂRII

I. Stabilirea stadiului de maturitate psihică și a existenței/inexistenței capacităților aptitudinal - atitudinale integrării în funcțiile cu atribuții în siguranța transporturilor

Se urmăresc aspectele:

1. Psiho-somatice: tonus dinamico-energetic, tipul de sistem nervos, vitalitate, dezvoltare psiho-constituțională;

2. Cognitiv-aptitudinale: capacitate de prelucrare a informației, de a învăța și de a capitaliza informație, de a rezolva probleme practice, tehnice, verbal-abstracte, sociale; particularitățile atenției, memoriei, reprezentarea spațială, aprecierea vitezelor și distanțelor.

3. Psiho-motrice: coordonarea oculo-motorie, organizarea abilităților motorii, reactivitatea complexă.

4. Motivațional-afective: maturitate, reactivitate emoțională, dispozițiile afective dominante, motivele activității, interesele dominante, nivelul de aspirație.

5. Capacitatea reglatorie: perseverența, spiritul de organizare și disciplina, atitudinea față de activitate și gradul de independență.

6. Psiho-relaționarea: sociabilitate, modul de a se raporta la ceilalți, de a rezolva conflictele interpersonale, stilul și capacitatea de autoafirmare, simțul civic.

II. Stabilirea nivelului competenței aptitudinal-atitudinale specifice funcției cu responsabilități în siguranța circulației solicitate

Se evaluează :

1. Capacitatea de diversificare a activității și de interacțiune a cunoștințelor și deprinderilor în exercitarea unei activități: abilități în rezolvarea problemelor adiacente activității principale, activismul, nivelul inserției sociale, nivelul toleranței și agreabilității în relațiile cu ceilalți.

2. Capacitatea identificării sarcinilor și a definirii importanței: nivelul angajării personale în activitate, spiritul de inițiativă și încrederea în sine, responsabilitatea, conștientizarea importanței funcției privind impactul asupra destinului și vieții altor oameni.

Evaluarea psihologică va ține cont de raportul care se stabilește între standardele ocupaționale specifice postului/locului de muncă, rezultate din analiza psihologică a

muncii, din fișa postului și a standardului minimal de cerințe psihologice solicitat de acesta.

Examinarea psihologică trebuie să urmărească, de asemenea, psihodiagnoza aptitudinal specifică de lucru prin simulatoare și aparate de testare psihologică asistată de calculator, conform funcției pentru care se solicită examinarea.

Evaluarea psihologică a personalului cu atribuții în siguranța transporturilor este un proces de urmărire longitudinală a acestuia și nu secvențială. Totodată, această evaluare psihologică va constitui punctul de plecare privind elaborarea unor strategii de recomandare pentru consiliere psihologică efectuată atât angajatului cât și angajatorului, precum și pentru programe educative de implementare a unei conduite profesionale adecvate în vederea creșterii siguranței transporturilor.

METODE DE EVALUARE PSIHOLAGICĂ

1. Teste de inteligență privind aptitudinile intelectuale generale, teste de aptitudini tehnice și mecanice.

2. Teste de investigație a capacității de efort și a aptitudinilor speciale.

- teste de atenție referitoare la concentrare, distributivitate, flexibilitate, stabilitate și rezistența la factori perturbatori;

- probe psihomotorii referitoare la reactivitatea simplă și completă, nivelul dezvoltării abilităților motorii, calitățile reactivității (rapiditate, precizie, corectitudine, autocontrol), nivelul sensibilității vizuale, auditive, kinestezice.

3. Teste de personalitate (chestionare, teste proiective, teste situaționale) privind:

- echilibrul emoțional, autocontrolul, responsabilitatea;

- sistemul de atitudini și aspirații, nivelul intereselor și motivației vocaționale;

- integrarea socială și atitudinile interpersonale.

4. Observația subiectului sub aspect constituțional și comportamental cu referire la:

- simptomatologia stabilă - tip constituțional, aspecte fizionomice;

- simptomatologia dinamică - ținuta, mimica, modificări vegetative, vorbire;

- dinamica de comportament în timpul examinării.

5. Anamneza/interviul cuprinzând date generale cu privire la evenimentele principale ale traseului existențial și cu privire la evenimentele cruciale din viața personală și socio-profesională.

6. Analiza și evaluarea activității profesionale.

Pentru modul de transport rutier și pentru personalul aeronautic nenavigant este obligatorie administrarea a minim 5 probe de evaluare psihologică care să urmărească aspectele specifice exigențelor funcțiilor respective, conform fișei postului și psihoprofesiogramei, iar pentru modurile de transport feroviar, naval cât și pentru personalul aeronavigant este obligatorie administrarea a minim 7 probe de evaluare psihologică.

Observație

Interpretarea datelor obținute prin diferite metode și probe de evaluare psihologică va respecta principiul intercorelării complexe a tuturor funcțiilor și structurilor personalității și caracterul sistemic al activității profesionale în raport cu care se face investigația psihologică.

Avizul psihologic va reprezenta o reflectare a datelor punctuale obținute în urma examenului psihologic raportate la cerințele funcției pentru care s-a făcut examinarea, precum și o reflectare a dinamicii evolutive a caracteristicilor psihologice evidențiate în contextul exercitării funcției profesionale.

CARACTERISTICILE PSIHOLOGICE EVALUATE ÎN FUNCȚIE DE NIVELUL EXAMINĂRII

- 1. Examinarea la școlarizare/formare profesională urmărește:**
 - prezența unui potențial aptitudinal și atitudinal de bază implicat în activitatea specifică din perspectiva posibilităților de antrenare, educare, instruire și formare;
- 2. Examinarea la angajare/reangajare urmărește:**
 - determinarea și evaluarea gradului de reprezentare a structurilor aptitudinal-atitudinale și a modului cum acestea sunt dinamic angrenate în structura reală a profesiei.
- 3. Examinarea la menținerea în funcție (control periodic) urmărește:**
 - gradul de dezvoltare și perfecționare aptitudinală pe baza acumulării de experiență, gradul de conservare a funcționalității structurii psiho-comportamentale diagnosticate anterior, evaluarea dinamicii factorilor psihici în raport de vârstă, solicitările locului de muncă, tipul de transport;
 - constatarea unor modificări ca: uzura precoce, oboseala cumulată etc., ce pot antrena disfuncții ale sistemului, atât la nivel aptitudinal (deficit de comutare a atenției, deteriorarea capacității de organizare a activității, dificultăți în luarea deciziei, afectarea psihomotricității), cât și la nivel atitudinal-caracterial (agresivitate sau anxietate, diminuarea activismului social și al sociabilității).
- 4. Examinarea la contestație urmărește:**
 - măsura în care ineficiența în plan aptitudinal-atitudinal constatată la examinarea anterioară s-a datorat unor cauze psihice structurale sau a fost de natură conjuncturală;
 - dacă se constată că nivelul unora dintre aptitudini nu se ridică la gradul de dezvoltare necesar, individualizat și în funcție de experiența profesională;
 - dacă există posibilități compensatorii sau formative în plan aptitudinal;
 - dacă motivația, echilibrul psihic, capacitatea de a se mobiliza intervin favorizant în păstrarea calității comportamentului profesional.
- 5. Examinarea la sesizare are caracter strict individualizat, dependent de situația care impune investigația psihologică și va urmări stabilirea cauzelor comportamentului deviant sau a scăderii importante a eficienței profesionale. Această examinare se efectuează pe baza unor solicitări scrise din partea angajatorului sau a altor organisme abilitate și va cuprinde motivarea pentru care se solicită reevaluarea, însoțită de documentele constatatoare.**